Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, 1922-05-27, iš Miuncheno – į Berlyną

Vandukai, / Kaip senai beturėjau iš Tavęs laiškelį – kodel[,] Vandukai?

Vandukai,
Kaip senai beturėjau iš Tavęs laiškelį – kodel[,] Vandukai?

Tokia buvo kaitra, o šiandie jau apsiniaukę, lietus lis. Šiandie aš vis tiktai važiuoju į Kastl-Alpen [1], man rodos, kad pas tą mano pažįstamą piemenę [2] aš jums nusamdysiu vietelę. Gal ten gyvent bus kiek nuobodoka, ir valgis labai paprastas – pienas, sviestas, sūris, bet romu – ir toks laukinis gyvenimas. Nežinau, ar pavyks nusamdyti, bet jei nusamdytau – ar jūs barsite mane? O aš manau, jeigu pavyktų nusamdyti, tai mes iš karto nuvažiuojam Berchtesgaden [3], paskui į Königsee [4], pernakvojam Berchtesgaden, iš ten pavažiuojam atgal į Reichenhall [5], iš ten pamažėli, po trupučiuką pasiekiam Kastl Alpen – pas tą mergaitę. Pamatytumėm gražių daiktų – Königsee, Watzmann'ą [6] (nors iš apačios)[,] Reiter Alpen [7], Steinernes Meer [8], Tris Brolius [9] ir t[.] t.

Kaip tu manai apie šį mano projektą? Nežinau, kaip pavyks nusamdyti. Jei nepavyktų – tektų tuomet[,] žinoma[,] bendrai slankioti, kol rastum vietelę. O gal pasišnekėt su mano pažįstama Reiter-Alpen aukštumoje – ten pagyventi būtų dar gražiau.

Tik įstatymo keliu tenai leidžiama gyventi tiktai 6 dienas. Bet gal del pažinties sutiktų ir kokiai 12 dienų. Ten būtų baisiai gražu. Pasikelt vis jau kaip nors pasikeltumėm, o nusileist – niekis. Gal tenai būtų kiek brangiau.

Bet užtat gražu ir gera.

Kaip manai? Šiuo tarpu aš bandysiu Kastl Alpen pas tą piemenėlę – ten turėtų būti praktingiau.

Būtų gerai, kad tu man netrukdama parašytum, kad aš kitą sekmadienį dar galėčiau tuo reikalu išnaudoti.

Tu taip ilgai nieko nerašai.

Ar nebūsi vėl ko negero pamaniusi? Ech, Vanduk!

Aš labai laukiu iš tavęs žinutės. Gal šį vakarą jau bus, bet aš jau šiandie nebegausiu – tuojau skubu į traukinį[.]

Bučiuoju[,] Vandukėl[.]

Bol

Šeštadienis[.] [10]

KOMENTARAI

[1] Kastl Alpen – gyvenvietė Altötting rajone, Bavarijoje.

[2] Balys Sruoga laisvalaikį mėgdavo leisti kalnuose, pažino ir gerai sutardavo su kalnų piemenimis: „Kartais Balys Sruoga išnykdavo kelioms dienoms iš miesto ir auditorijų. Tada jis kalnuose, kur nors trobelėje tarp Traunsteino ir Berchtesgadeno, išbūdavo pas kokį kalnų piemenį nuošaliai nuo tų kelių, kuriais vaikšto turistai. Ten, gamtoje, jis buvo laisvas. […] // Paprasčiausi žmonės, piemenys, medžiotojai, kalnų ūkininkai, buvo Sruogos bičiuliai. Su jais jis niekad nesiginčija: tarp jų buvo viskas aišku ir paprasta“ (Erich Müller-Kamp, „Balys Sruoga Miunchene“, in: Balys Sruoga mūsų atsiminimuose, sudarė Vanda Sruogienė, Vilnius: Regnum fondas, 1996, p. 95). Balio Sruogos ryšys su kalnų piemenimis buvo ypatingas: „Nustebome, kad ir šioje dykumoje Sruoga turėjo draugą – tai senas kalnų piemuo, gyvenęs visą vasarą palapinėje, ganydamas ožkas. Buvome pavaišinti ožkų sūriu. O ką jiedu su piemeniu kalbėjo, negirdėjome, tik Balio akys nušvisdavo keista šiluma – lyg būtų pasiklausęs tų šimtmečių uolų ir glečerių“ (Aldona Čarneckaitė, „Ar jis tada nujautė savo kankinio dalią?“, in: *Ibid*., p. 104). Prisimintina, kad Balys Sruoga, studijuodamas Rusijoje, taip pat šiltai sutarė, betarpiškai bendravo ir su gyventojais Kaukazo kalnuose: „O vakar buvau toli kalnuos. Ir svečiuos pas vieną žmogiuką – kalnietį. Pavaišino jis mane arbata, vyšnėmis, virtiniais iš vyšnių. Pasitroškome taip nuoširdžiai, kad aš senai tokio žodžio negirdėjau. Išeinant priskynė jisai man rožių, gvazdikų ir tokių kvepiančių mėtų, kad nuo jų visas manas kambariūkštis pakvipo“ (Balio Sruogos laiškas Valerijai Čiurlionytei, 1917-06-22, iš Sočio – į Iskorostį, žr. in: *VUB RS*, f. 153, b. 1095, nr. 32, l. 1r).

[3] Berchtesgaden – miestelis pietų Vokietijoje, Bavarijoje.

[4] Königsee – ežeras pietryčių Vokietijoje, Bavarijoje, netoli pasienio su Austrija. Didžioji ežero dalis telkšo Berchtesgadeno nacionaliniame parke, Berchtesgadeno Alpėse.

[5] Bad Reichenhall – kurortinis miestas Bavarijoje.

[6] Watzmann – 2 713 metrų aukščio kalnas Bavarijos Alpėse į pietus nuo Berchtesgaden.

[7] Reiter Alpen – Berchtesgadeno Alpių kalnų grandinė.

[8] Steinernes Meer – plokštikalnis Šiaurės kalkakmenio Alpėse.

[9] Trys Broliai (*Die Drei Brüder*) – trys granito uolos, gamtos paminklas Bavarijoje. Pasak legendos, uolos yra trys suakmenėję kilmingieji broliai, kuriuos akmenimis pavertė piktoji dvasia.

[10] Balys Sruoga su Vanda Daugirdaite per 1922 m. Sekmines ketino susitikti Miunchene, ne vieną kartą svarstė, kur nukeliavę galėtų dviese prasmingai praleisti laiką. Laiške svarstytas vienas iš kelionės projektų.